

- Nota Reactie en Commentaar Natuurbeheerplan Groningen 2025 -

**- Nota Reactie en Commentaar -
Natuurbeheerplan Groningen 2025**

**Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen
9 juli 2024**

Inhoudsopgave

	Blz.
1.	
Inleiding	5
2.	
Zienswijzen en commentaar	9
Bijlage 1	
Overzicht indieners zienswijze	20

1. Inleiding

1.1. Gevolgde procedure

Op 9 juli 2024 hebben wij het Ontwerp Natuurbeheerplan Groningen 2025 vastgesteld. In het Natuurbeheerplan hebben wij vastgelegd waar welke subsidies voor natuur- en landschapsbeheer op basis van het Stelsel voor Natuur en Landschap (SNL) van toepassing zijn.

Het Ontwerp Natuurbeheerplan Groningen 2025 heeft van 22 maart 2024 tot 3 mei 2024 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is een ieder in staat gesteld om schriftelijk of mondeling zijn of haar zienswijzen over het ontwerp aan ons kenbaar te maken. De reacties worden in deze Nota Reacties en Commentaar Natuurbeheerplan Groningen 2025 van commentaar voorzien.

1.2. Zienswijzen en adviezen over de Nota Reactie en Commentaar Natuurbeheerplan Groningen 2025

Er zijn in totaal 7 reacties ontvangen, binnen de wettelijke termijn.

1.3 Verdere procedure

Deze nota hebben wij vastgesteld op 9 juli 2024 tezamen met het definitieve Natuurbeheerplan Groningen 2025. Wij hebben ervoor gekozen om bij de vaststelling van dit Natuurbeheerplan Groningen de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure te volgen. Dat betekent dat belanghebbenden die gereageerd hebben op het Ontwerp of die redelijkerwijs niet verweten kunnen worden dat zij niet eerder gereageerd hebben op het Ontwerp, binnen zes weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit een beroepschrift in kunnen dienen bij de Rechtbank Groningen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 voorzien wij de ingekomen zienswijzen op het Ontwerp Natuurbeheerplan Groningen 2025 van commentaar. In de kolom "Indiener" staat de nummering van de inspraakreacties zoals die in bijlage 1 is opgenomen. De kolom "Zienswijze" bevat de betreffende reactie van de inspreker. Wij hebben ervoor gekozen om deze reactie niet samen te vatten maar zoveel mogelijk letterlijk weer te geven. In de kolom "Commentaar en verwerking" wordt de reactie beantwoord waarbij, indien van toepassing, aangegeven wordt op welke wijze de reactie verwerkt wordt.

In bijlage 1 van deze nota geven wij een overzicht van alle indieners van een zienswijze.

2. Zienswijzen en commentaar

- Nota Reactie en Commentaar Natuurbeheerplan Groningen 2025 -

Indiener	Zienswijze	Commentaar en verwerking
1 - 1 Adviseur	Betreft zienswijze kaart van het ontwerp NBP 2025. De inspreker heeft in 2023 aangegeven het landschapspakket Elzensingel (L01.03) op haar natuurpercelen te Doezum per 1-1-2024 te willen vestigen: beheereenheden 1 tot en met 7. Voor een totaal van 1100 m. Nu blijkt dat op de kaart van het ontwerp Natuurbeheerplan voor 2025 de beheereenheden 1, 2, 3 en 4 ontbreken. Graag wenst de inspreker dat de kaart van het ontwerp natuurbeheerplan voor 2025 wordt aangevuld met de ontbrekende elzensingels.	Percelen 5 t/m 7 vallen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN), deze zijn toegevoegd aan de beheertypekaart. Percelen 1 t/m 4 vallen buiten het NNN en komen daarom niet in aanmerking voor beheersubsidie.
2 - 1 Staatsbosbeheer	In november 2023 heeft Staatsbosbeheer op uw verzoek wijzigen doorgeven. Deze zijn deels niet overgenomen zonder dat we hier een motivering of reden voor hebben ontvangen. Staatsbosbeheer beheert natuurterreinen. Afspraak is, ook in IPO verband, dat wat er buiten aan natuurtype ligt, er ook binnen op de natuurbeheerplan kaart staat. Je kunt immers niet subsidie ontvangen en iets beheren dat niet aanwezig is. De niet overgenomen wijzigingen vindt u dus nogmaals in bijgevoegd bestand. Ik vraag u deze over te nemen of te motiveren waarom volgens u dit beheertype niet aanwezig is.	De voorgestelde wijzigingen betreffende nieuw bos, heringerichte gebieden en singels binnen het NNN zijn overgenomen in het Natuurbeheerplan Groningen 2025. Overige wijzigingen kunnen in de Goede Gesprekken worden besproken om samen de wijzigingen in context van het gebied en de beheertypen door te nemen.
2 - 2 Staatsbosbeheer	De Subsidie Natuur en Landschap waar het Natuurbeheerplan de basis voor is, betreft niet alleen natuurtypen maar ook landschapstypen. Het goed op de kaart zetten van de aanwezige lanen, knotbomen, etc. in natuurterreinen is van groot belang omdat ze ander beheer vragen dan de natuurbeheertypen (N- typen). De groenblauwe dooradering (GBDA), een opgave in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), is van groot belang voor de kwaliteit van onze leefomgeving, de biodiversiteit en de gunstige staat van instandhouding van VHR soorten. Deze landschapstypen zijn veelal onderdeel van de groenblauwe dooradering. Ik vraag u in deze zienswijze de aangegeven en aanwezige landschapselementen/ L-typen op te nemen in het NBP.	Een aanzienlijk aantal landschapselementen die een rol spelen in groenblauwe dooradering staat op het natuurbeheerplan en in het openstellingsbesluit aangeduid, namelijk poelen, singels en bosjes. De komende periode zal worden benut om de landschapstypen in de provincie af te wegen op ecologisch landschappelijke waarde. Deze worden nu niet verwerkt op het NBP.

- Nota Reactie en Commentaar Natuurbeheerplan Groningen 2025 -

<p>2 - 3 Staatsbosbeheer</p>	<p>Uit onze registratie en analyse blijkt dat er kleine stukjes ontbreken of niet correct in het NBP zitten. Zo ligt er bijvoorbeeld een gat in een kruidenrijk grasland waar een poel ligt. Uiteraard is het gehele terrein een natuurterrein. Ik vraag u deze hiaten te corrigeren in het NBP 2025.</p>	<p>Toevoegen van beheertypen binnen het NNN is akkoord en aangepast.</p> <p>De wijzigingen van bestaande beheertypes binnen het NNN zijn niet aangepast. Dit zal worden besproken in het Goede Gesprek.</p>
<p>3 - 1 Adviseur</p>	<p>Perceel A is natuurterrein van de inspreker In het kader van natuur- en landschapsontwikkeling is er in december 2023 een nieuwe houtsingel aangeplant. De nieuwe singel is met blauwe lijn, a-b, op bijgaand kaartje aangegeven. De aangeplante houtsingel heeft een breedte van 4 m en een lengte van 160 m. Op het perceel waarop en waarlangs de houtsingel is aangeplant is het pakket Kruiden- en Faunarijkgasland (N12.02) gevestigd. De vraag is: kan de nieuwe singel opgenomen worden op de kaart van het provinciaal natuurplan voor 2025? De bedoeling is de singel te zijner tijd in het SNL-n natuurbeheercontract van de inspreker op te nemen.</p>	<p>Dit voorstel is akkoord, de singel is toegevoegd aan het natuurbeheerplan 2025.</p>
<p>4 - 1 BoerenNatuur Groningen West</p>	<p>Het verzoek om de percelen aan de Doezumertocht/ Eeksterweg gelegen tussen NNN-gebied en leefgebied Open Grasland eveneens aan te wijzen als Leefgebied Open Grasland. In dit gebied broeden al meerdere jaren weidevogels. Dit jaar 2024 broeden op de percelen 6 paar grutto's en 3 paar Kieviten. Er is op eigen initiatief een plasdras gerealiseerd. Graag willen we op deze percelen ANLb beheer aanbieden zodat het beheer nog beter op de weidevogels kan worden afgestemd.</p>	<p>Het verzoek om de percelen bij de Doezumertocht toe te voegen aan Leefgebied Open Grasland is akkoord.</p>
<p>4 - 2 BoerenNatuur Groningen West</p>	<p>Aanpassing leefgebied Dooradering Ten eerste: Het verzoek tot uitbreiding leefgebied voor onderstaand perceel nabij de Kolonieweg, Opende. Onder Camping Jiltdijksheide is een bosje dat buiten de laag Dooradering valt (zie het blauwe kruis), dat eigendom is van een deelnemer van ons. Het perceel is geen onderdeel van een NNN-gebied.</p>	<p>Het verzoek om dit perceel toe te voegen aan de laag Leefgebied Dooradering is akkoord.</p>
<p>4 - 3 BoerenNatuur</p>	<p>Ten Tweede: In het natuurbeheerplan 2023 is door u het onderstaande perceel uit het leefgebied Dooradering gehaald. Het</p>	<p>Het verzoek om deze singel toe te voegen aan de laag van het Leefgebied Dooradering is afgewezen. Dit perceel heeft in de laatste</p>

<p>Groningen West</p>	<p>betreft een perceel aan de Zuiderweg Opende. Op dit perceel ligt een singel die bij ons Collectief in beheer was maar nu het niet meer in het leefgebied zit niet meer in ANLb beheer kan worden genomen. Het rode vlak op onderstaande kaart is leefgebied Dooradering, het blauw gearceerde vlak is het perceel in eigendom van onze deelnemer, de gele lijn is een singel in eigendom van onze deelnemer. Het overige is waarschijnlijk in bezit van Staatsbosbeheer.</p>	<p>jaren niet op het Natuurbeheerplan gestaan in het Leefgebied dooradering en staat aangemerkt als Bos en Natuur buiten NNN.</p>
<p>5 - 1 Groninger Landschap</p>	<p>Ik verzoek u om een wijziging van enkele beheertypen op percelen in Polder de Vries in het Hunzedal en voor het Katerhalsterbos gelegen ten westen van Overschild. Verder verzoek ik u om De Groote Polder en de Kleine Polder te Termunterzijl op te nemen in het Natuurbeheerplan.</p> <p>Polder De Vries Aanleiding van het verzoek voor wijzigingen in het Hunzedal komen voort uit de lopende SNL-evaluatie en het recent gevoerde Goede Gesprek met de provincie. Daarbij is geconstateerd dat in Polder de Vries een viertal percelen aanwezig zijn waarvan de beheertypen, zoals deze zijn vastgesteld in het Natuurbeheerplan, moeilijk te realiseren zijn. Het betreft een drietal percelen ten zuiden van Noordlaren met als beheer- en ambitietype als NII.01 Droog schraalgrasland en NIO.01 Nat schraalland. En één perceel ten oosten van Noordlaren met het beheertype NIO.01 Nat schraalland. Het perceel ten oosten van Noordlaren is gelegen tussen N06.01 veenmosrietland en N05.02 gemaaid rietland. Het perceel wordt met de oeverstrook als een eenheid beheerd als N06.01 Veenmosrietland. Hierdoor heeft de vegetatie binnen dit perceel heeft zich ontwikkeld naar een hogere ambitie van NIO.01 Nat schraalland naar een N06.01 Veenmosrietland met kamvarens. De percelen ten zuiden van Noordlaren blijven vanwege de hoogteligging en/of hydrologie droog en daardoor is het beheertype NIO.01 Nat schraalland moeilijk te realiseren. Daarnaast zijn de drie percelen moeilijk te versralen. Vanwege de archeologische waarde die op die terreinen rust, is het hier niet mogelijk om te plaggen en maakt dit het lastig de schraalgraslandtypen (NIO.01 en NII.01) te realiseren. De praktijk sluit niet aan bij de beheertypen zoals deze zijn vastgesteld op het ontwerp natuurbeheerplan. Ik verzoek u om de beheertypen van de drietal percelen ten zuiden</p>	<p>Het voorstel tot aanpassing Polder de Vries is akkoord, de kaart is hierop aangepast.</p>

	<p>van Noordlaren te wijzigen naar het N12.02 Kruidenrijk- en faunarijk grasland beheertype dat beter aansluit bij de praktijk en potentie van Polder de Vries. Daarnaast verzoek ik u het perceel ten oosten van Noordlaren te wijzigen naar N06.01 Veenmosrietland vanwege de aanwezige vegetatie en potentie.</p>	
5-2 Groninger Landschap	<p>Katerhalsterbos Ons verzoek voor wijzigingen in beheertypen van het Katerhalsterbos komen voort uit de recente aankoop en opgestelde doelen in het beheerplan 2023-2041. De vastgestelde beheertypen (N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland, en N05.02 Gemaaid rietland) in het ontwerp Natuurbeheerplan doen tekort aan de potentie en huidige waarde van het Katerhalsterbos. In het Katerhalsterbos (een voormalig gronddepot) is tot nu toe nooit planmatig aan natuurbeheer gewerkt. Dit heeft geleid tot een natuurlijk structuurrijk bos met ruigteveld waar zich een rijke broedpopulatie heeft ontwikkeld en fungeert als schuilplaats voor diverse zoogdiersoorten. Het ruigteperceel in het centrale gedeelte van het Katerhalsterbos zorgt voor gradiënten in het landschap en heeft hierdoor een versterkende werking op de biodiversiteit. Met oog op de natuurlijke ontwikkeling van het Katerhalsterbos hebben wij als doelstelling in ons beheerplan (2023-2041) gesteld om ruimte te geven aan de spontane en ongestoorde ontwikkeling van het Katerhalsterbos en het veiligstellen van de daaraan gekoppelde biodiversiteit. Ik verzoek u om voor het Katerhalsterbos de beheertypen vast te stellen die bijdragen aan de huidige ontwikkelingen van het gebied: dit zijn de beheertypen N12.02 Kruidenrijk- en faunarijk grasland, N12.06 Ruigteveld, en N14.03 Haagbeuken- en essenbos.</p>	<p>In het kader van de verkoop van dit perceel is een verkoopleidraad gebruikt. Hierin is aangegeven dat we voor dit terrein de volgende ecologische waarden zien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de aanwezige vegetatiestructuur met grazige moerasnatuur en wilgenstruweel, een klein deel open water, ruigte en verspreide opslag en spontaan (moeras)bos - de functie als stapsteen langs het Eemskanaal. <p>Zoals ook in uw eigen beheerplan aangegeven, is gedeeltelijk beheer van het gebied wenselijk om structuurvariatie te behouden en verbossing tegen te gaan. Wij vinden het beheertype N05.02 daar beter bij passen dan N12.06 (dat in principe niet beheerd wordt). De kaart wordt niet aangepast.</p>
5-3 Groninger Landschap	<p>Groote Polder en Kleine Polder In het ontwerp Natuurbeheerplan 2025 ontbreken naar ons inzien nog de bestaande natuurgebieden Groote Polder te Termunterzijl en Kleine Polder te Termunten. In beide polders is en wordt gewerkt aan verbetering en ontwikkeling van nieuwe leefgebieden binnendijs, dit als onderdeel van het programma ED2050 voor het ecologisch herstel van de Eems-Dollard. De Kleine Polder is geheel in eigendom en beheer van het Groninger Landschap en onlangs</p>	<p>Begrenzing van het NNN gebeurt in het kader van de Provinciale Omgevingsverordening (POV). Het Natuurbeheerplan is daar op volgend. Wij zullen uw verzoek te zijner tijd behandelen bij de eerste volgende wijziging van de POV.</p>

	<p>opnieuw ingericht. De Groote Polder is deels in eigendom en beheer van het Groninger Landschap. Voor de continuïteit van het beheer van deze gebieden is het essentieel dat de polders worden opgenomen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ik verzoek u daarom om beide polders op te nemen in het Natuurbeheerplan. Uiteraard zijn wij graag bereid om deze zienswijze mondeling of schriftelijk nader toe te lichten.</p>	
<p>6 - 1 BoerenNatuur Groningen: ANOG, BoerenNatuur Midden Groningen, BoerenNatuur Groningen West, ingediend door ANOG</p>	<p>Aanleiding Tijdens het werkbezoek van gedeputeerde Emmens aan BoerenNatuur Groningen in november 2023 is gesproken over de soms knellende begrenzings van de leefgebieden binnen het ANLb. Met name in akkervogelbeheer ontstaan langs de grenzen soms knelgevallen, door de roulatie van de gewassen over percelen of door onderlinge uitruil van percelen tussen boeren. Ook wanneer akkervogels buiten de begrensde leefgebieden voedsel, veiligheid en voortplantingsmogelijkheden zoeken (bijvoorbeeld kwartelkoning, kiekendief, velduil) kan de strakke begrenzing problemen geven. In de praktijk springen de collectieven dan financieel bij om ter plekke (last minute) beheer uit te voeren. Zij kunnen deze kosten echter niet uit het reguliere ANLb dekken omdat de regeling hier niet in voorziet. De collectieven hebben tijdens dit werkbezoek de provincie gevraagd na te denken over de mogelijkheid op een andere manier om te gaan met de begrenzings van de leefgebieden in het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb). In deze memo wordt deze vraag verder uitgewerkt. Uitgangspunt: collectieven staan garant voor kwaliteit De afgelopen jaren hebben de collectieven laten zien zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van het beheer. Binnen de bestaande begrenzings ligt de verantwoordelijkheid voor de ligging van het beheer volledig bij de collectieven. Inhoudelijk worden doelen afgesproken met de provincie, de collectieven werken aan de realisatie daarvan. Door middel van nauwgezette monitoring worden resultaten in beeld gebracht en wordt bijgestuurd waar nodig is. Op deze manier hebben de collectieven de afgelopen jaren laten zien zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van het beheer. Dit is ook waar zij voor staan: effectief agrarisch natuurbeheer op kansrijke locaties. In hun (SNL gecertificeerde)</p>	<p>Aangezien wij vanuit de regels voor het SNL alleen subsidie kunnen verlenen binnen de grenzen van leefgebieden, is het niet mogelijk om met "vliegende hectares" te gaan werken. Wel kunnen wij de grenzen van de leefgebieden verder verruimen. De behoefte hieraan is het grootste in het leefgebied Open Akker. Er wordt gekozen voor het vergroten van dit leefgebied tot alle delen van Groningen waar een aanzienlijk percentage akkers ligt en waar dit leefgebied niet overlapt met bebouwde kom, leefgebied Open Grasland of NNN (inclusief bos en natuur buiten NNN).</p> <p>Het versoepelen van begrenzings mag op geen enkele wijze leiden tot versnippering en het laten vallen van ecologische kwaliteit en ambities maar moet juist bijdragen aan het behalen van de door provincie en collectieven gestelde doelen. Daarom blijven de criteria voor clustering van het beheer overeind zoals dit ook tekstueel is beschreven op pagina 22 en 26 van het Natuurbeheerplan 2025.</p>

	<p>werkwijze hebben zij vastgelegd hoe ze er voor zorgen dat het juiste beheer op de juiste plek wordt neergelegd.</p> <p>Een soepelere omgang met de buitengrenzen van de leefgebieden voorziet in de behoefte van de collectieven om ook doelsoorten te kunnen bedienen op het moment dat die zich buiten de begrenzings ophouden. Vanzelfsprekend blijven in de voorgestelde werkwijze de kwaliteitseisen uit zowel het Provinciale Natuurbeheerplan (m.b.t. clustervorming of dichtheden) als uit de ecologische kwaliteitstoetsen in de kwaliteitshandboeken van de collectieven gehandhaafd. Het versoepelen van begrenzings mag op geen enkele wijze leiden tot het laten vallen van ecologische kwaliteit en ambities maar moet juist bijdragen aan het behalen van de door provincie en collectieven gestelde doelen.</p> <p>Met hun ervaring en geborgde werkwijze gaan de collectieven graag de uitdaging aan zelf de volledige verantwoordelijkheid te dragen voor de kwaliteit van het beheer, zonder begrenzing van leefgebieden. De collectieven verwachten op deze manier efficiënter en doelgerichter te werk te kunnen gaan, met maximaal behoud van kwaliteit van het beheer en draagvlak onder deelnemers.</p> <p>Stapsgewijze aanpak naar versoepeling</p> <p>De Groninger collectieven zijn zich bewust van het feit dat deze ambitie aanpassingen vraagt ten opzichte van de huidige werkwijze. In een stapsgewijze meerjaren-aanpak wil BoerenNatuur Groningen graag samen met de partners in het ANLb (de Provincie, de collectieven en de ecologische adviseurs) nadenken over en werken aan deze ambitie. In een gefaseerd plan kunnen stappen worden gezet in een werkwijze die voor alle partijen steeds voldoende comfort blijft bieden en ruimte geeft voor tussentijdse evaluatie en bijsturing.</p> <p>De eerste stappen: ruime-jas-aanpak en vliegende hectares</p> <p>Op korte termijn ziet BoerenNatuur Groningen concreet kansen om al in de aanloop naar het Provinciale Natuurbeheerplan van 2025 toe te werken naar een ruime-jas-aanpak in de bestaande akkervogelgebieden. In de akkervogelgebieden zou dit een goede werkbare maatregel zijn.</p> <p>Beheer dat door roulatie in de bouwplannen buiten de begrenzings van de leefgebieden valt maar ecologisch nog steeds relevant bijdraagt aan het cluster kan op deze manier binnen het ANLb blijvend worden uitgevoerd. Het beheer draagt er aan bij dat de rest</p>	
--	---	--

	<p>van het akkervogelcluster in stand kan blijven. De collectieven werken (samen met de ecologische kennispartners) aan een onderbouwing van de kwaliteitscriteria waarbinnen dit flexibel omgaan met de buitengrenzen mogelijk is. Daarin worden zaken meegenomen als:</p> <p>Clustervoorwaarden blijven overeind. Buitengrens wordt 'minder hard', dit houdt in dat het leefgebied open akker het volledige akkerbouwgebied beslaat. In de werkgebieden liggen de clusters van waaruit het beheer wordt opgebouwd met zwaar beheer. Dichtheden: aantal broedparen per ha. Een minimaal percentage van 90% van de omzet in het leefgebied wordt op deze wijze ingezet. Monitoringsgegevens worden meegenomen om beleid te bepalen.</p> <p>In een volgende stap is deze werkwijze verder uit te breiden naar de andere leefgebieden. Door dit soort 'vliegende hectares' flexibel in te zetten kan worden ingespeeld op het voedsel, veiligheid en voortplantingsmogelijkheden die vogels zoeken buiten de leefgebieden begrenzingen van doelsoorten zoals in de aanleiding is beschreven. In de periode in aanloop naar de inspraakperiode op het nieuwe Provinciale Natuurbeheerplan zullen de collectieven in afstemming met de kennispartners deze criteria nader uitwerken en op die manier een onderbouwd en gedragen voorstel inbrengen.</p>	
<p>7 - 1 BoerenNatuur Midden Groningen</p>	<p>Aaneensluiting weidevogelclusters Hoeksmeer en Oling Een voorbeeld van de krappe begrenzing is het leefgebied Open Grasland in het werkgebied van Midden Groningen. Het bestaat uit vier clusters die een paar kilometer van elkaar liggen. In beheerjaar 2023 kwamen een cluster van percelen met broedende grutto, tureluur en Kievit buiten het leefgebied open grasland lagen aan licht. Helaas konden daar geen maatregelen genomen worden via het leefgebied open grasland, waar dit doelsoorten van zijn. De kleine clusters zorgen er ook voor dat er minder boeren in het gebied zitten. Uit onder andere het aanvalsplan Grutto blijkt dat met de huidige ANLb-vergoedingen voor het weidevogelbeheer een bedrijf maximaal 20% zware maatregelen op zijn bedrijf kan uitvoeren. Als er meer zwaar beheer uitgevoerd wordt, legt de boer</p>	<p>Het verzoek om kerngebieden Hoeksmeer en Oling in het Leefgebied Open Grasland te combineren tot één gebied is akkoord.</p>

	<p>er financieel op toe. Door de begrenzing van het leefgebied te verruimen kunnen meer boeren meedoen en kan er meer zwaar beheer weggelegd worden, wat leidt tot meer geschikt leefgebied voor de doelsoorten.</p> <p>In de clusters Hoeksmeer en Oling geven boeren aan dat het voor hen niet mogelijk is om nog meer zware beheermaatregelen uit te voeren. Daarnaast zijn er weinig andere boeren die grond hebben binnen het huidige leefgebied. De clusters Hoeksmeer en Oling liggen ong. 1,5 km uit elkaar. Het tussenliggende gebied begrenzen voor open grasland biedt de mogelijkheid om ook daar te werken aan geschikt habitat voor de doelsoorten en de twee clusters met elkaar te verbinden. Met name het kleine cluster Oling zal hierdoor robuuster kunnen worden. Het aaneensluiten van de twee clusters zorgt ervoor dat deze groter is dan 1.000 hectare, en kan daarmee in aanmerking komen voor ondersteuning van kennis en financiële middelen vanuit aanvalsplan grutto.</p>	
<p>7-2 BoerenNatuur Midden Groningen</p>	<p>Dooradering in het hele werkgebied Bijna het volledige werkgebied van Boerennatuur Midden Groningen is begrensd met leefgebied dooradering. Alleen ten zuiden van het Eemskanaal is de begrenzing heel beperkt, het betreft een sliert door de dorpen Harkstede – Kolham – Slochteren – Schildwolde – Siddeburen. Dit leidt tot een aantal ‘witte gebieden’, waar geen mogelijkheid is om beheer voor vogel doelsoorten af te sluiten. Terwijl we in deze gebieden wel signalen krijgen van aanwezigheid van bijvoorbeeld patrijs. Door ook ten zuiden van het Eemskanaal dooradering volledig te begrenzen, biedt het kansen om de leefgebieden met elkaar te verbinden en clusters te versterken en in te spelen op lokaal voorkomen (van broedgevallen) van doelsoorten buiten de clusters.</p>	<p>Het verzoek om de laag van het Leefgebied Dooradering te vergroten met het gebied tussen Eemskanaal en het dorpslint Harkstede - Siddeburen is akkoord.</p>

Bijlage 1 Overzicht indieners zienswijze

- 1 Indiener zienswijze 1 (ingekomen 17 april 2024)
Adviseur
- 2 Indiener zienswijze 2 (ingekomen 26 april 2024)
Staatsbosbeheer
- 3 Indiener zienswijze 3 (ingekomen 29 april 2024)
Adviseur
- 4 Indiener zienswijze 4 (ingekomen 29 april 2024)
BoerenNatuur Groningen West
- 5 Indiener zienswijze 5 (ingekomen 30 april 2024)
Het Groninger Landschap
- 6 Indiener zienswijze 6 (ingekomen 1 mei 2024)
ANOG
- 7 Indiener zienswijze 7 (ingekomen 2 mei 2024)
BoerenNatuur Midden Groningen